

Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och föreslagna följdändringar i utlänningslagen och lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Regeringens lagförslag, som föreslås gälla i tre år, syftar till att kraftigt minska antalet asylsökande, samtidigt som kapaciteten i mottagandet och etableringen förbättras.

Regeringen föreslår tidsbegränsade uppehållstillstånd för alla skyddsbehövande utom kvotflyktingar, begränsade möjligheter till anhöriginvandring för skyddsbehövande med tidsbegränsade tillstånd och skärpt försörjningskrav. Dessutom föreslås att det inte ska vara möjligt att bevilja uppehållstillstånd till övrig skyddsbehövande och att uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter endast ska få beviljas om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa utlänningen. Det föreslås också att uppehållstillstånd på grund av anknytning ska beviljas en utlännings som inte befinner sig i Sverige om ett beslut att neka utlännings uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. Det föreslås vidare att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas en utlännings som vid förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan försörja sig genom anställning eller näringsverksamhet och i vissa fall kunna beviljas ett barn med varaktigt nedsatt hälsotillstånd. Den tidsbegränsade lagen föreslås träda i kraft den 20 juli 2016.

Ett enigt utskott föreslår med anledning av tre motionsyrkanden ett tillkännagivande om att nuvarande ordning för urval av kvotflyktingar till Sverige (vidarebosättning) ska gälla även fortsättningsvis.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå övriga yrkanden i följdmotionerna.

I betänkandet finns 18 reservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:174 Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

30 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	7
Utskottets överväganden.....	8
En tidsbegränsad lag.....	8
Uppehållstillstånd vid anknytning.....	18
Uppehållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter.....	25
Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd.....	28
Reservationer.....	32
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (C, V).....	32
2. Ikraftträdande, punkt 2 (V).....	32
3. Migrationsöverenskommelsen, punkt 3 (C, L).....	33
4. Ändringar i utlänningslagen, punkt 5 (M).....	33
5. Ändringar i utlänningslagen, punkt 5 (SD).....	34
6. Ändringar i utlänningslagen, punkt 5 (KD).....	34
7. Tidsbegränsade uppehållstillstånd m.m., punkt 6 (C, L, KD).....	35
8. Övrig skyddsbehövande, punkt 7 (C, L).....	36
9. Barn och barnfamiljer, punkt 8 (C).....	36
10. Inskränkning av rätt till familjeåterförening, punkt 9 (C, KD).....	37
11. Familjeåterförening för barnfamiljer, punkt 10 (C, L, KD).....	37
12. Försörjningskrav, punkt 11 (C, KD).....	38
13. Uppehållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter, punkt 12 (C, L, KD).....	38
14. Uppehållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter, punkt 12 (SD).....	39
15. Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd, punkt 13 (M, C).....	40
16. Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd, punkt 13 (SD).....	40
17. Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd, punkt 13 (KD).....	41
18. Anställningstidens längd vid permanent uppehållstillstånd, punkt 14 (SD, KD).....	42
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	43
Propositionen.....	43
Följdmotionerna.....	43
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	47

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3412 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 1 och

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande

1.

Reservation 1 (C, V)

2. Ikraftträdande

Riksdagen avslår motion

2015/16:3412 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 2 (V)

3. Migrationsöverenskommelsen

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande

2 och

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 1.

Reservation 3 (C, L)

4. Vidarebosättning

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att nuvarande ordning för urval av kvotflyktingar till Sverige ska gälla även fortsättningsvis och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 6,

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 11 och

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2.

5. Ändringar i utlänningslagen

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3,

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkandena 2 och 8 samt

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (KD)

6. Tidsbegränsade uppehållstillstånd m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande

3 i denna del,

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 5 och

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 7 (C, L, KD)

7. Övrig skyddsbehövande

Riksdagen avslår motion

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 4.

Reservation 8 (C, L)

8. Barn och barnfamiljer

Riksdagen avslår motion

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande 3 i denna del.

Reservation 9 (C)

9. Inskränkning av rätt till familjeåterförening

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige i de delar det avser 6 och 7 §§.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:174 punkt 1 i denna del och avslår motion

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 7.

Reservation 10 (C, KD)

10. Familjeåterförening för barnfamiljer

Riksdagen avslår motion

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 2.

Reservation 11 (C, L, KD)

11. Försörjningskrav

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande 4 och

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 9.

Reservation 12 (C, KD)

12. Upphållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige i de delar det avser 11, 12 och 18 §§.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:174 punkt 1 i denna del och avslår motionerna

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2,

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 3 och

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 10.

Reservation 13 (C, L, KD)

Reservation 14 (SD)

13. Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4,

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkandena 3–5 och

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 15 (M, C)

Reservation 16 (SD)

Reservation 17 (KD)

14. Anställningstidens längd vid permanent uppehållstillstånd

Riksdagen avslår motion

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 6.

Reservation 18 (SD, KD)

15. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige i den mån lagförslagen inte omfattas av vad utskottet föreslagit under punkterna 9 och 12,

2. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),

3. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:174 punkterna 1 i denna del, 2 och 3.

Stockholm den 14 juni 2016

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M), Phia Andersson (S), Markus Wiechel (SD), Lars-Arne Staxäng (M), Yilmaz Kerimo (S), Lotta Finstorp (M), Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD), Emma Carlsson Löfdahl (L), Wiwi-Anne Johansson (V), Aron Modig (KD), Patrik Engström (S), Maria Ferm (MP) och Johanna Jönsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2015/16:174 Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och 30 yrkanden i sex följdmotioner. Motionerna innehåller bl.a. yrkanden om avslag på propositionen, avslag på vissa av regeringens förslag samt yrkanden om bl.a. vidarebosättning och om migrationsöverenskommelsen.

För att skapa ett andrum för svenskt flyktingmottagande presenterade regeringen den 24 november 2015 åtgärder i syfte att kraftigt minska antalet asylsökande, samtidigt som kapaciteten i mottagandet och etableringen skulle förbättras. Inom Justitiedepartementet har därefter ett utkast till lagrådsremiss utarbetats. Utkastet har remissbehandlats, och ett remissmöte hölls den 7 mars 2016.

Lagrådet har yttrat sig över regeringens lagförslag.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1. Bilaga 2 innehåller regeringens lagförslag.

Utskottets överväganden

En tidsbegränsad lag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till dels lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dels följändringar i utlänningslagen och lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare samt avslår därmed yrkanden om avslag på propositionen.

Riksdagen avslår vidare yrkanden om bl.a. tidsbegränsade uppehållstillstånd och uppehållstillstånd för barn och barnfamiljer och övrig skyddsbehövande.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att nuvarande ordning för urval av kvotflyktingar till Sverige ska gälla även fortsättningsvis och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservationerna 1 (C, V), 2 (V), 3 (C, L), 4 (M), 5 (SD), 6 (KD), 7 (C, L, KD), 8 (C, L) och 9 (C).

Gällande ordning

Bakgrund

Den 23 oktober 2015 kom regeringen, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna överens om insatser med anledning av flyktingkrisen. Överenskommelsen innefattade bl.a. tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel för flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande. Rätten till familjeåterförening skulle för dessa grupper motsvara den som gäller enligt EU-rätten. Kvotflyktingar, ensamkommande barn och barnfamiljer skulle även i fortsättningen få permanenta uppehållstillstånd.

En person som kan uppvisa taxerad inkomst när det tidsbegränsade uppehållstillståndet löper ut skulle kunna beviljas permanent uppehållstillstånd. Efter tre år med tidsbegränsat uppehållstillstånd skulle uppehållstillståndet, under förutsättning att skyddsskäl kvarstår, kunna bli permanent. Ändringarna skulle föras in i en tillfällig lag som skulle tillämpas så snart den trätt i kraft. Sverige skulle också successivt öka antalet kvotflyktingar upp till 5 000 personer per år.

För att skapa ett andrum för svenskt flyktingmottagande presenterade regeringen den 24 november 2015 åtgärder för att kraftigt minska antalet asylsökande, samtidigt som kapaciteten i mottagandet och etableringen skulle förbättras. Ett syfte var också att få en jämnare fördelning av asylsökande inom EU. Regeringen angav att regelverket i Sverige är mer generöst än vad EU-rätten kräver, och för att fler asylsökande ska välja att söka asyl i andra

medlemsstater måste regelverket tillfälligt anpassas till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner.

Flykting

Med flykting avses enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716), förkortad UtLL, en utlänning som

– befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och

– inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd.

Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse eller om utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse från enskilda och inte kan antas bli erbjuden ett effektivt skydd som inte är av tillfällig natur. Vid bedömningen av om skydd erbjuds beaktas endast skydd som ges av staten eller av parter eller organisationer som kontrollerar hela eller en betydande del av statens territorium.

Alternativt skyddsbehövande

Med alternativt skyddsbehövande avses enligt 4 kap. 2 § UtLL en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att

1. det finns grundad anledning att anta att utlänningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller som civilperson löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt, och

2. utlänningen inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd.

Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen löper sådan risk som avses där eller om utlänningen löper sådan risk genom handlingar från enskilda och inte kan antas bli erbjuden ett effektivt skydd som inte är av tillfällig natur. Vid bedömningen av om skydd erbjuds beaktas endast skydd som ges av staten eller av parter eller organisationer som kontrollerar hela eller en betydande del av statens territorium.

Övrig skyddsbehövande

Med övrig skyddsbehövande avses enligt 4 kap. 2 a § UtLL en utlänning som (i andra fall än som avses i 4 kap. 1 och 2 §§ UtLL) befinner sig utanför det land han eller hon är medborgare i, därför att han eller hon

1. behöver skydd på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp eller
2. inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof.

Uppehållstillstånd

Flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd. Uppehållstillståndet ska enligt 5 kap. 1 § tredje stycket UtL vara permanent eller gälla i minst tre år.

Verkställighetshinder och ny prövning

Enligt 12 kap. 18 § UtL får Migrationsverket, om hindret är bestående, bevilja permanent uppehållstillstånd om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att

1. det finns ett hinder mot verkställighet enligt 1, 2 eller 3 § (t.ex. om det finns skälig anledning att anta att dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller förföljelse kan förekomma),
2. det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen, eller
3. det finns medicinska hinder eller någon annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas.

Om det endast finns ett tillfälligt hinder mot verkställighet, får verket bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Barn får beviljas permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt första stycket 3 även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

Migrationsverket får också besluta om inhibition i nämnda fall.

Om utlänningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft åberopar nya omständigheter

1. som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 3 § och
2. dessa omständigheter inte kunnat åberopas av utlänningen tidigare, eller utlänningen visar giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare, ska, om beslut om uppehållstillstånd inte kan meddelas enligt 18 §, Migrationsverket ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning (12 kap. 19 § UtL).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att det ska införas en tidsbegränsad lag om begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. När antalet asylsökande var som högst under november månad 2015 kom mer än 10 000 personer i veckan för att söka asyl i Sverige. I januari 2016 kunde en

minskning av antalet asylsökande till Sverige konstateras. Flyktingsituationen i och i närheten av Europa innebär emellertid enligt regeringen att Sverige inom kort återigen kan hamna i en situation där antalet asylsökande kraftigt ökar. Att antalet asylsökande för närvarande ligger på en lägre nivå innebär inte heller att utmaningarna är över. Sammantaget är utmaningarna för det svenska asylsystemet och andra centrala samhällsfunktioner mycket stora. En jämnare fördelning av asylsökande i EU krävs, och fler medlemsstater måste ta sitt ansvar. För att fler asylsökande ska välja att söka asyl i andra medlemsstater måste enligt regeringen åtgärder vidtas för att tillfälligt anpassa det svenska regelverket till EU-rättens och internationella konventioners miniminivå. Anpassningen bör enligt regeringen göras under en begränsad period och av författningstekniska skäl regleras i en särskild tidsbegränsad lag. Det bör av den tidsbegränsade lagen och utlänningslagen framgå att om bestämmelserna i den tidsbegränsade lagen avviker från bestämmelserna i utlänningslagen, ska bestämmelserna i den tidsbegränsade lagen gälla.

Flyktingar och alternativt skyddsbehövande ska enligt regeringen fortfarande beviljas skydd i Sverige. Varken EU-rätten eller internationella konventioner kräver dock att permanent uppehållstillstånd ska ges till en skyddsbehövande. En faktor som kan antas påverka att asylsökande väljer att söka asyl i just Sverige är enligt regeringen att huvudregeln i Sverige är att skyddsbehövande beviljas permanent uppehållstillstånd. De svenska reglerna om uppehållstillstånd bör därför tillfälligt anpassas, och uppehållstillstånd som beviljas flyktingar och alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § UtL bör vara tidsbegränsade.

Enligt regeringen kan även längden på de tidsbegränsade tillstånden, om de svenska reglerna är mer generösa än EU-rätten, bidra till att asylsökande väljer att söka asyl i Sverige. Målsättningen bör därför enligt regeringen även i denna del vara att anpassa reglerna till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner. Regeringen föreslår att de tidsbegränsade uppehållstillstånden som beviljas flyktingar under tiden den tidsbegränsade lagen är tillämplig ska gälla i tre år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som är kortare än tre år har meddelats och det behövs ytterligare ett tillstånd ska detta gälla i 13 månader.

När det gäller alternativt skyddsbehövande kräver skyddsgrundsdirektivet (direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet) inte att tillstånd ges för längre tid än ett år. För att undvika risken för att skyddsbehövande i vissa fall inte skulle omfattas av de bostättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna föreslår regeringen att alternativt skyddsbehövande ska beviljas tillstånd som är giltiga i 13 månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tidsbegränsade lagen ska det nya

tillståndet gälla i två år om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid.

När det gäller skyddsgrunden övrig skyddsbehövande anför regeringen att antalet asylsökande som beviljas uppehållstillstånd som övrig skyddsbehövande är mycket litet (229 personer under 2015). Enligt regeringen beror detta till stor del på att bestämmelserna om alternativt skyddsbehövande och övrig skyddsbehövande överlappar varandra. Även om antalet personer som beviljas skydd som övrig skyddsbehövande är litet är regeringens utgångspunkt att de svenska reglerna bör anpassas till EU-rättens och internationella konventioners miniminivå. Eftersom denna skyddskategori inte omfattas av EU-rätten är det regeringens uppfattning att den inte bör tillämpas under den tid som den tidsbegränsade lagen gäller.

I propositionen anges att enligt förarbeten (prop. 1983/84:144 s. 88 och 1993/94:94 s. 80) och fast praxis beviljas kvotflyktingar vid tillämpningen av 5 kap. 2 § UtL permanent uppehållstillstånd. Det vore enligt regeringen inte rimligt att nu ändra på detta. Vidarebosatta ska således fortfarande beviljas permanent uppehållstillstånd även under den tidsbegränsade lagens giltighetstid.

När det gäller verkställighetshinder och ny prövning föreslår regeringen att ett uppehållstillstånd som beviljas en utlännings på grund av verkställighetshinder enligt 12 kap. 18 § första stycket UtL ska vara tidsbegränsat och gälla i 13 månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet som huvudregel vara tidsbegränsat och gälla i 13 månader. I propositionen anges att det inte vore lämpligt om permanent uppehållstillstånd kan beviljas en utlännings på grund av verkställighetshinder när skyddsbehövande som beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § UtL beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd under den tid som den tidsbegränsade lagen gäller. I dessa fall bör därför ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i 13 månader beviljas och därefter kunna förlängas med 13 månader i taget.

Vidare föreslår regeringen att ny prövning enligt 12 kap. 19 § första stycket eller 19 a § första stycket UtL inte ska beviljas om de omständigheter som utlännings återoppar endast är sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov som övrig skyddsbehövande. Eftersom regeringen föreslår att uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § UtL inte ska beviljas en utlännings som är övrig skyddsbehövande är det heller inte lämpligt att en ny prövning i dessa fall skulle kunna leda till uppehållstillstånd som övrig skyddsbehövande.

Regeringen föreslår även följdändringar i utlänningslagen och lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Vad gäller ikraftträdande och övergångsbestämmelser föreslår regeringen att de nya lagbestämmelserna ska träda i kraft den 20 juli 2016. Bestämmelserna i lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige ska gälla t.o.m. den 19 juli 2019.

Enligt regeringen är det mycket angeläget att lagen kan börja tillämpas så snart den träder i kraft. Som huvudregel bör därför lagen tillämpas även på ansökningar som kommit in före lagens ikraftträdande. För barn och barnfamiljer ska det emellertid finnas en övergångsbestämmelse som anger att

lagen inte ska tillämpas på barn och barnfamiljer som fått sin ansökan registrerad av Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Enligt regeringen är en förutsättning att den som ansökt om uppehållstillstånd fortfarande finns kvar i landet när Migrationsverket prövar ansökan om uppehållstillstånd och att barnet då inte har hunnit fylla 18 år.

Bestämmelserna om försörjningskrav i lagen ska inte tillämpas om en ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning har registrerats senast dagen för ikraftträdandet.

Lagen ska inte tillämpas när en domstol prövar ett överklagande av ett beslut som har fattats endast med stöd av utlänningslagen.

Vidare anges det i propositionen att regeringen ska utvärdera behovet av lagen efter två år och därefter ta ställning till om lagen ska tillämpas ytterligare ett år.

Motionerna

Avslag på propositionen m.m.

Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) begär i motion 2015/16:3415 yrkande 1 avslag på propositionen. Regeringens förslag begränsar och försämrar för asylsökande och gör enligt motionärerna mottagandet dyrare och mer byråkratiskt och riskerar att bli kontraproduktivt när det gäller integrationen. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att värna den migrationspolitiska uppgörelsen som slöts i oktober mellan regeringen, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Liberalerna och Moderaterna. Regeringens förslag går längre än migrationsöverenskommelsen från oktober 2015, och det i en skadlig riktning. Sveriges öppenhet och människors grundläggande rätt att söka skydd är viktigt och måste värnas.

I kommittémotion 2015/16:3412 yrkande 1 begär Christina Høj Larsen m.fl. (V) avslag på propositionen. Lagförslagen har enligt motionärerna så många brister, är så dåligt underbyggda och dåligt analyserade samt kommer att skapa så mycket lidande och innebär så stora avsteg från grundtanken med asylrätten att de bör avslås. Det är även enligt motionärerna oklart om förslagen är förenliga med EU-rätten och Sveriges konventionsåtaganden. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om den antas, inte ska tillämpas vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd som registrerats innan lagen trädde i kraft.

I kommittémotion 2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om migrationsöverenskommelsen. I motionen anges att regeringen föreslår en mer restriktiv migrationspolitik för uppehållstillstånd och familjeåterförening än vad överenskommelsen från oktober 2015 angav. Regeringens förslag är enligt motionärerna även inhumana och försämrar integrationen.

Vidarebosättning

I kommittémotion 2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att nuvarande ordning för urval av kvotflyktingar till Sverige ska gälla även i fortsättningen. Regeringen har aviserat att kvotflyktingssystemet framöver delvis ska kunna användas för anhöriga till personer som har beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd. Motionärerna motsätter sig detta då det skulle innebära en urholkning av kvotflyktingssystemet.

Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) begär i kommittémotion 2015/16:3416 yrkande 6 ett tillkännagivande om att platser för kvotflyktingar inte ska användas för att lösa frågor om anhöriginvandringen. Motionärerna motsätter sig bestämt regeringens uttalande att hälften av platserna som är avsedda för kvotflyktingar kan komma att användas för anhöriginvandrare.

I kommittémotion 2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att flyktingkvoten inte ska användas för anhöriginvandring. Vid en presskonferens i samband med regeringens lagrådsremiss gav regeringen uttryck för att den kan tänka sig att använda upp till hälften av Sveriges flyktingkvot för anhöriginvandring. Kvotflyktingarna är mycket utsatta och tas ofta direkt från flyktingläger. Fler lagliga vägar till Sverige har länge efterfrågats, och FN:s vidarebosättningsprogram är en väldigt viktig sådan laglig väg. Flyktingkvoten bör därför inte tas i anspråk för annan typ av invandring än just kvotflyktingar.

Tidsbegränsade uppehållstillstånd m.m.

I kommittémotion 2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om lagförslag som ger förutsättningar för en tillfällig paus i flyktingmottagandet till Sverige. Sverige ska fortsättningsvis ta emot kvotflyktingar och asylsökande som kommer direkt från ett tredjeland. Övriga asylsökande ska enligt motionärerna hänvisas till det land de kom ifrån, vilket i praktiken är Tyskland eller Danmark (direktavvisning).

Markus Wiechel m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2015/16:3414 yrkande 1 ett tillkännagivande om begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Den föreslagna lagen ska inte vara tillfällig, utan miniminivåerna för ett svenskt mottagande bör i stället införas permanent i utlänningslagen. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om familjeåterförening för flyktingar och alternativt skyddsbehövande. Enligt motionärerna är familjeåterförening som princip önskvärt, men återföreningen ska ske i hemlandet. Möjligheten att helt stoppa familjeåterförening för flyktingar och alternativt skyddsbehövande bör därför utredas.

I motion 2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att tidsbegränsade uppehållstillstånd bör vara treåriga och att undantag bör göras för bl.a. barn och barnfamiljer. Kortare tillståndstider medför enligt motionärerna att uppehållstillstånden måste omprövas ofta och att det blir svårare att etablera sig i samhället.

Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) begär i kommittémotion 2015/16:3416 yrkande 4 ett tillkännagivande om uppehållstillstånd för övrig skyddsbehövande. Skyddsgrunden övrig skyddsbehövande ska enligt motionärerna vara kvar då konsekvenserna för enskilda individer inte är tillräckligt utredda. Nödvändigheten och proportionaliteten av regeringens förslag att ta bort skyddsgrunden övrig skyddsbehövande ifrågasätts. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör följa upp hur de korta uppehållstillstånden påverkar integrationen. Förslaget med mycket korta tidsbegränsade uppehållstillstånd kommer enligt motionärerna att kraftigt försämra integrationen då nyanlända får svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Tiden för uppehållstillstånd bör i stället vara tre år.

I kommittémotion 2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att tidsbegränsade uppehållstillstånd även för alternativt skyddsbehövande ska gälla under tre år. Det är enligt motionärerna rimligt att samtliga tidsbegränsade uppehållstillstånd ska gälla i tre år. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om en permanent reglering om tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel för alla skyddskategorier utom kvotflyktingar. Regleringen om tidsbegränsade uppehållstillstånd bör föras in i utlänningslagen och gälla permanent. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att rätten till anhöriginvandring bara ska gälla för de anhöriga som den asylsökande informerat om vid ankomsttillfället. Det ska enligt motionärerna bara vara möjligt att ansöka om anknytning för de anhöriga som har uppgetts i samband med prövningen av uppehållstillståndet.

Utskottets ställningstagande

Sverige ska ha en långsiktigt hållbar och rättssäker migrationspolitik som värnar asylrätten. Asylrätten är en grundläggande rättighet som är fastställd i internationella konventioner. Om migrationens potential tas till vara ger den enligt utskottet förutsättningar att lätta på försörjningsbördan av en åldrande befolkning genom att det största demografiska trycket på de offentliga finanserna senareläggs.

Antalet asylsökande som sökte sig till Sverige under 2015 var rekordhögt, och utmaningarna för det svenska asylsystemet är mycket stora. Utskottet vill framhålla att det inte bara är asylsystemet som utsätts för stora påfrestningar. Även andra centrala samhällsfunktioner utsätts för en mycket stor belastning. Det som särskilt kan lyftas fram är boendesituationen, hälso- och sjukvården, skolan och den sociala välfärden. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har varnat för att viktiga samhällsfunktioner inte klarar av ansträngningen.

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder av tillfällig natur för att minska antalet asylsökande till Sverige och för att förbättra kapaciteten i asylmottagandet. Fokus ligger nu på att alla, såväl nyanlända som arbetslösa, ska kunna hitta ett arbete och bidra till samhällsbygget. För att skapa ett andrum för svenskt flyktingmottagande i syfte att kraftigt minska antalet asylsökande krävs det bl.a. en jämnare fördelning av asylsökande inom EU. Regelverket i

Sverige är mer generöst än vad EU-rätten kräver. För att fler asylsökande ska välja att söka asyl i andra medlemsstater bör regelverket tillfälligt anpassas till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att utmaningarna för det svenska asylsystemet och andra centrala samhällsfunktioner är mycket stora och att åtgärder måste vidtas. Många personer har fått eller väntas få uppehållstillstånd och ska etablera sig i Sverige på ett bra sätt. En jämnare fördelning av asylsökande i EU krävs emellertid, och fler medlemsstater måste ta sitt ansvar. Liksom regeringen anser utskottet att för att fler asylsökande ska välja att söka asyl i andra medlemsstater bör det svenska regelverket anpassas till EU-rättens och internationella konventioners miniminivå. Enligt utskottets mening bör denna anpassning till en miniminivå gälla under en begränsad tidsperiod. Regeringen föreslår att lagen ska gälla i tre år, från den 20 juli 2016 till 19 juli 2019. Utskottet noterar att regeringen avser att redan efter två år bedöma behovet av att lagen ska gälla även under det sista året av giltighetstiden.

Eftersom varken EU-rätten eller internationella konventioner kräver att permanent uppehållstillstånd ges till flyktingar eller alternativt skyddsbehövande anser utskottet att tidsbegränsade uppehållstillstånd bör införas tillfälligt och att tillståndstiden bör anpassas på så sätt som regeringen föreslår. Som ett led i anpassningen till EU-rättens och internationella konventioners miniminivå bör enligt utskottet inte reglerna om uppehållstillstånd till skyddskategorin övrig skyddsbehövande tillämpas under den tid som den tidsbegränsade lagen gäller.

Regeringens förslag medför att även barn, med några undantag, kommer att beviljas tidsbegränsade tillstånd. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att barn är särskilt utsatta och delar även regeringens uppfattning att när det gäller att säkerställa barns rättigheter finns det inte alltid enkla och givna lösningar. Det handlar ytterst om att väga olika intressen mot varandra, och i praktiken kan det innebära att val och prioriteringar måste göras. En jämnare fördelning i EU skapar också bättre förutsättningar för att ge ett bra mottagande av de barn som kommer till Sverige.

För att de föreslagna bestämmelserna ska få den effekt som krävs instämmer utskottet i regeringens bedömning att lagen bör tillämpas även på ansökningar inkomna före lagens ikraftträdande med undantag för ansökningar från barn och barnfamiljer med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Utskottet förutsätter att regeringen utvärderar konsekvenserna av det tillfälliga införandet av tidsbegränsade uppehållstillstånd.

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker utskottet propositionen i dessa delar och avstyrker motionerna 2015/16:3415 (C) yrkandena 1–3, 2015/16:3412 (V) yrkandena 1 och 2, 2015/16:3416 (L) yrkandena 1, 4 och 5 samt 2015/16:3417 (KD) yrkande 1.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom yrkanden om att huvudregeln i utlänningslagen bör vara tidsbegränsade uppehållstillstånd, att bara familjemedlemmar som den asylsökande informerat om vid ankomsttillfället ska

kunna beviljas uppehållstillstånd, utökad möjlighet till direktavvisning eller att familjeåterförening inte ska kunna ske i Sverige. Utskottet avstyrker därför motionerna 2015/16:3418 (M) yrkande 1, 2015/16:3414 (SD) yrkandena 1 och 3 samt 2015/16:3417 (KD) yrkandena 2 och 8.

När det gäller frågan om vidarebosättning och den s.k. flyktingkvoten vill utskottet framhålla följande. Det är UNHCR som utreder och bedömer vilka som är i behov av en kvotplats och tar ut dem som ska få vidarebosättas. Sverige är ett av de ca 25 länder i världen som ställer en årlig flyktingkvot till UNHCR:s förfogande. Sverige har tagit ut kvotflyktingar under mer än 60 år och upprättar varje år ett årligt vidarebosättningsprogram i samarbete med UNHCR. Enligt 5 kap. 2 § UtLL ska uppehållstillstånd ges till en utlänning som tagits emot i Sverige inom ramen för ett beslut som regeringen har meddelat om överföring av skyddsbehövande till Sverige (vidarebosättning), dvs. inom ramen för den s.k. flyktingkvoten. Sveriges kvot för vidarebosättning motsvarar för 2016 1 900 personer. Enligt budgetpropositionen för 2016 ska Sverige fortsätta verka för att alla EU-länder ska öka sin vidarebosättning.

Den 23 oktober 2015 enades regeringen, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna om insatser med anledning av flyktingkrisen (migrationsöverenskommelsen). Bland annat framhölls att mottagande av kvotflyktingar utgör en laglig och trygg väg till Sverige. Det skulle också vara ett sätt att avlasta och visa solidaritet med överbelastade länder i konflikters närområde. Sverige ska därför successivt öka antalet kvotflyktingar upp till 5 000 personer.

Utskottet noterar att det i kommissionens arbetsprogram för 2016 aviseras ett förslag om ett strukturerat EU-vidarebosättningssystem i syfte att ge skyddsbehövande en säker och laglig väg in i EU. Förslaget förväntas bli presenterat i början av sommaren.

Utskottet kan konstatera att UNHCR vid uttagning av kvotflyktingar i möjligaste mån försöker beakta om personen har koppling till en viss vidarebosättningsstat; det kan vara fråga om att anhöriga redan finns i landet. UNHCR:s bedömning är emellertid givetvis beroende av tidsplan, utrymme, policy och praxis hos den mottagande staten. Utskottet vill också peka på att UNHCR gör en flyktingstatusbedömning i alla ärenden.

Det regeringsbeslut som fattas varje år om vidarebosättning tar sin utgångspunkt i utlänningslagens regler. Under 2016 prioriteras för den svenska flyktingkvoten bl.a. syrier från länder i Mellanöstern och Nordafrika. Det finns även s.k. icke öronmärkta platser för akut prövning och överföring av skyddsbehövande från alla delar av världen. Grunden för bedömning av vidarebosättning är således principen om personers skyddsbehov, och Migrationsverket prövar, efter förslag från UNHCR, skyddsbehoven individuellt. Migrationsverket samråder med UNHCR när det gäller vilka grupper av skyddsbehövande Sverige avser att ta emot för vidarebosättning.

Utskottet vill med anledning av överenskommelsen från oktober 2015 om att successivt öka antalet kvotflyktingar upp till 5 000 personer per år poängtera vikten av att avsteg från rådande ordning med uttagning av

kvotflyktingar i UNHCR:s regi inte görs. Med anledning av motionerna 2015/16:3418 (M) yrkande 2, 2015/16:3416 (L) yrkande 6 och 2015/16:3417 (KD) yrkande 11 föreslår utskottet att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att nuvarande ordning för urval av kvotflyktingar till Sverige ska gälla även fortsättningsvis och tillkännager detta för regeringen. Motionerna tillstyrks därmed delvis.

Uppehållstillstånd vid anknytning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller propositionens förslag om tidsbegränsade regler för uppehållstillstånd på grund av anknytning och försörjningskrav.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om familjeåterförening, uppehållstillstånd på grund av anknytning och försörjningskrav.

Jämför reservationerna 10 (C, KD), 11 (C, L, KD) och 12 (C, KD).

Gällande ordning

Enligt 5 kap. 3 § UtL ska uppehållstillstånd, om inte annat följer av 17–17 b §§, ges till

1. en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige,

2. ett utländskt barn som är ogift och

a) har en förälder som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, eller

b) har en förälder som är gift eller sambo med någon som är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige,

3. ett utländskt barn som är ogift och som har adopterats eller som avses bli adopterat av någon som vid tidpunkten för adoptionsbeslutet var och fortfarande är bosatt i eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om barnet inte omfattas av 2 och om adoptionsbeslutet

- har meddelats eller avses komma att meddelas av svensk domstol,

- gäller i Sverige enligt lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption eller

- gäller i Sverige enligt lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner,

4. en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller annan skyddsbehövande, om barnet vid ankomsten till Sverige var skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller om barnet lämnats ensamt efter ankomsten, och

5. en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller en annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, om utlänningen befinner sig i Sverige och beslutet

om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om barnets asylansökan.

Enligt 5 kap. 3 § tredje stycket UtIL ska uppehållstillstånd i dessa fall gälla minst ett år. Upphållstillstånd som beviljas ett ogift barn enligt första stycket 2 b ska gälla för samma tid som föräldrarnas uppehållstillstånd. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlänning som med stöd av första stycket 1, 2, 4 eller 5 har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning till en skyddsbehövande, ska det nya tillståndet gälla i minst två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid.

Enligt 5 kap. 3 a § UtIL får uppehållstillstånd ges till bl.a. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges. Upphållstillstånd kan också ges till en utlänning som på annat sätt är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om de har ingått i samma hushåll och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan dem som fanns redan i hemlandet.

Upphållstillstånd för en anknytningspersons make eller sambo och för ett ogift barn till anknytningspersonens make eller sambo får enligt 5 kap. 17 a § andra stycket 3 UtIL vägras om någon av makarna eller samborna är under 18 år.

Som huvudregel gäller enligt 5 kap. 3 b § UtIL att uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person får beviljas endast om den person som utlänningen åberopar anknytning till kan försörja sig och har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen.

Enligt 5 kap. 3 c § gäller inte försörjningskravet om den person som utlänningen åberopar anknytning till är

1. ett barn
2. medborgare i Sverige, annan EES-stat eller Schweiz
3. en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller förklarats vara flykting
4. en utlänning som tagits emot i Sverige inom ramen för ett beslut som regeringen har meddelat om överföring av skyddsbehövande till Sverige (vidarebosättning)
5. en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande eller har förklarats vara alternativt skyddsbehövande, eller
6. en utlänning som har permanent uppehållstillstånd och som har vistats i Sverige med uppehållstillstånd för bosättning i minst fyra år.

Försörjningskravet gäller inte heller om sökanden är ett barn och den som barnet åberopar anknytning till är barnets förälder. Det gäller inte heller om barnets andra förälder ansöker om uppehållstillstånd tillsammans med barnet (5 kap. 3 d § UtIL). Undantag från försörjningskravet får dessutom medges helt eller delvis om det finns särskilda skäl (5 kap. 3 e § UtIL).

Propositionen

Utlänningslagens bestämmelser om när uppehållstillstånd får beviljas på grund av anknytning till en person i Sverige medger enligt propositionen att uppehållstillstånd beviljas i fler fall än vad som krävs enligt bl.a. direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening (familjeåterföreningsdirektivet). Med utgångspunkten att de svenska reglerna tillfälligt ska anpassas till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner anser regeringen att det finns anledning att tillfälligt begränsa även möjligheten att beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till någon i Sverige.

När det gäller en flykting vars uppehållstillstånd har tidsbegränsats enligt den tidsbegränsade lagen torde han eller hon enligt regeringen i regel anses ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd eftersom skyddsskålen som regel kvarstår under en längre tid. Begränsningarna av möjligheten att få permanent uppehållstillstånd kommer dessutom att upphöra när den tidsbegränsade lagen upphör. Av Migrationsöverdomstolens avgörande i MIG 2007:29 framgår att en flykting med tidsbegränsat uppehållstillstånd kan vara en anknytningsperson enligt 5 kap. 3 § UtL och att uppehållstillstånd på grund av anknytning då kan beviljas en make eller en sambo eller ett barn trots att anknytningspersonen inte beviljats permanent uppehållstillstånd. För att leva upp till kraven i familjeåterföreningsdirektivet föreslår regeringen att uppehållstillstånd ska få beviljas flyktingens make, sambo, ogifta barn samt ogifta barn till flyktingens make eller sambo under förutsättning att flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd.

Att en utlänning som är förälder till ett ensamkommande barn som är flykting som huvudregel har rätt till uppehållstillstånd följer enligt regeringen av 5 kap. 3 § första stycket 4 UtL. Detta kommer enligt regeringen att gälla även när det ensamkommande barnet har beviljats ett uppehållstillstånd som tidsbegränsats enligt den tidsbegränsade lagen.

Giltighetstiden för uppehållstillståndet ska gälla för samma tid som föreslås gälla för anknytningspersonens uppehållstillstånd.

Upphållstillstånd för anknytningspersonens make eller sambo och för ett ogift barn till anknytningspersonens make eller sambo får enligt 5 kap. 17 a § andra stycket 3 UtL vägras om någon av makarna eller samborna är under 18 år. Enligt familjeåterföreningsdirektivet får medlemsstater uppställa krav på att parterna ska ha uppnått en viss lägsta ålder, högst 21 år. Som ett led i anpassningen av de svenska reglerna bör åldersgränsen enligt regeringen höjas till maximala 21 år.

Familjeåterföreningsdirektivet uppställer inte något krav på att det ska finnas en möjlighet att få uppehållstillstånd för s.k. nyetablerade förhållanden som regleras i 5 kap. 3 a § UtL. I syfte att anpassa de svenska reglerna till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner bör enligt regeringen uppehållstillstånd inte kunna beviljas för en nyetablerad relation till en flykting med tidsbegränsat uppehållstillstånd.

När det gäller alternativt skyddsbehövande anges i propositionen att familjeåterföreningsdirektivet inte är tillämpligt. För att tillfälligt anpassa de svenska reglerna till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner bör enligt regeringen uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § UtL inte kunna beviljas om den person som utlännings åberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tidsbegränsade lagen.

För alternativt skyddsbehövande som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd bör dock enligt regeringen samma rätt till familjeåterförening som för flyktingar gälla, om ansökan om uppehållstillstånd registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum senast den 24 november 2015. Upphållstillstånd på grund av anknytning till den alternativt skyddsbehövande bör i dessa fall kunna beviljas en make, en sambo eller ett omyndigt barn under samma förutsättningar som föreslås gälla om anknytningspersonen är en flykting som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tidsbegränsade lagen.

Det är även rimligt att ett barn som har kommit till Sverige utan sin familj och som har fått sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad senast den 24 november 2015 får möjlighet att återförenas med sin familj enligt 5 kap. 3 § första stycket 4 UtL även om han eller hon beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande med stöd av den tidsbegränsade lagen.

Rätten till familjeåterförening i familjeåterföreningsdirektivet ska tolkas i ljuset av europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. I propositionen anges att den tidsbegränsade lagen med begränsningar av rätten till familjeåterförening endast ska gälla i tre år. Med hänsyn till de stora påfrestningar som det svenska asylsystemet och andra centrala samhällsfunktioner har utsatts för till följd av det stora antalet asylsökande anser regeringen att det är förenligt med Europakonventionen att låta familjeåterförening anstå under denna tid. Regeringens förslag innebär att rätten till familjeåterförening begränsas i större utsträckning för alternativt skyddsbehövande än för flyktingar. Flyktingar har i allmänhet skyddsskäl som varar under längre tid än alternativt skyddsbehövande, eftersom de har individuella skyddsskäl, och regeringen anser därför att förslaget inte kan anses diskriminerande. Enligt regeringen kan det inte uteslutas att det i undantagsfall kan finnas sådana omständigheter att en fördröjning av rätten till familjeåterförening skulle kunna anses strida mot svenska konventionsåtaganden. Därför föreslår regeringen att det införs en bestämmelse som gör det möjligt att bevilja uppehållstillstånd på grund av anknytning i sådana undantagsfall. Bestämmelsen innebär att en individuell prövning av rätten till familjeåterförening ska göras i varje enskilt fall.

De svenska reglerna om försörjningskrav är i flera avseenden mer förmånliga än vad EU-rätten kräver. Vad gäller försörjningskrav föreslår

regeringen därför att huvudregeln ska vara att anknytningspersonen kan försörja sig själv och den anhörige samt ha en bostad av tillräcklig standard och storlek.

Om den person som utläningen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller emellertid försörjningskravet endast om ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utläningen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd, eller om familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till, eller om utläningen och den person som utläningen åberopar anknytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Enligt regeringen kan barn av naturliga skäl inte jämföras med vuxna när det gäller krav på försörjning. Även i den tidsbegränsade lagen bör därför ett undantag från försörjningskravet gälla om anknytningspersonen är ett barn.

Undantag från huvudregeln ska vidare kunna göras i fall då detta framstår som olämpligt eller då ett försörjningskrav står i strid med EU-rätten eller internationella konventioner.

Motionerna

Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) begär i motion 2015/16:3415 yrkande 4 ett tillkännagivande om att försörjningskravet vid anhörgin-vandring ska utformas i enlighet med den migrationspolitiska uppgörelsen från oktober 2015. Bara svenska medborgare, medborgare i en annan EES-stat eller Schweiz samt personer som varit bosatta i Sverige i mer än fyra år bör omfattas av det utökade försörjningskravet. Utökningen av försörjningskravet bör vidare bara gälla nyetablerade relationer.

I kommittémotion 2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att framför allt barnfamiljer ska ha fortsatt rätt till familjeåterförening även vid tidsbegränsade uppehållstillstånd och oavsett på vilken grund uppehållstillståndet har beviljats.

I kommittémotion 2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 7 begärs att riksdagen ska avslå förslaget om att inskränka rätten till uppehållstillstånd på grund av anknytning till en flykting eller alternativt skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd. Enligt motionärerna ska familjer fortsatt kunna återförenas. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om att försörjningskravet i enlighet med migrationsöverenskommelsen från oktober 2015 endast bör utvidgas för kategorierna svenska medborgare, medborgare i annan EES-stat eller Schweiz samt de som bott i Sverige i mer än fyra år. Utvidgningen av försörjningskravet bör vidare enligt motionärerna bara gälla nyetablerade relationer.

Utskottets ställningstagande

För att uppnå målet att kraftigt minska antalet asylsökande i Sverige och skapa ett andrum för det svenska flyktingmottagandet instämmer utskottet i regeringens bedömning att det svenska regelverket behöver anpassas till EU-rättens miniminivå under en begränsad tid.

Utskottet delar regeringens bedömning att uppehållstillstånd på grund av anknytning till en flykting som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tidsbegränsade lagen bör vara möjligt för flyktingens make, sambo och ogifta barn samt ogifta barn till flyktingens make eller sambo om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att kunna beviljas permanent uppehållstillstånd. Utskottet anser även att åldersgränsen för att kunna vägras uppehållstillstånd på grund av anknytning tillfälligt bör höjas från 18 till 21 år.

När det gäller möjligheten till uppehållstillstånd på grund av anknytning i ett nyetablerat förhållande instämmer utskottet i regeringens bedömning att det inte ska vara möjligt att bevilja uppehållstillstånd om anknytningspersonen är en flykting som har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tidsbegränsade lagen. Familjeåterföreningsdirektivet uppställer inte något krav på att det ska finnas en möjlighet att få uppehållstillstånd för nyetablerade förhållanden, varför regelverket i detta läge bör anpassas till EU-rätten.

I fråga om alternativt skyddsbehövande konstaterar utskottet liksom regeringen att familjeåterföreningsdirektivet inte är tillämpligt på den skyddsgruppen. Eftersom de svenska reglerna tillfälligt ska anpassas till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner anser utskottet i likhet med regeringen att uppehållstillstånd på grund av anknytning inte ska beviljas om den person som utläningen återoppar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tidsbegränsade lagen.

Undantag görs dock för ett ensamkommande barn om barnets ansökan har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Enligt utskottet är det rimligt att ett barn som har kommit till Sverige utan sin familj och som har ansökt om uppehållstillstånd innan dess får möjlighet att återförenas med sin familj även om han eller hon beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande med stöd av den tidsbegränsade lagen.

Det är också rimligt att en utläning som har kommit till Sverige utan sin familj och som har ansökt om uppehållstillstånd före den 24 november 2015 får möjlighet att återförenas med sin familj även om han eller hon beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande med stöd av den tidsbegränsade lagen. Upphållstillstånd på grund av anknytning till den alternativt skyddsbehövande bör i dessa fall kunna beviljas en make, en sambo eller ett omyndigt barn under samma förutsättningar som föreslås gälla om anknytningspersonen är en flykting som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tidsbegränsade lagen.

Som regeringen framhåller är en förutsättning för att en rätt till familjeåterförening ska finnas att anknytningspersonen anses ha välgrundade

utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. När det gäller anknytningspersoner som är alternativt skyddsbehövande får, under förutsättning att ansökan registrerades senast den 24 november 2015, enligt regeringen en bedömning av utsikterna att beviljas permanent uppehållstillstånd göras bl.a. med beaktande av det aktuella skyddsbehovets varaktighet. Utskottet instämmer i denna bedömning.

Eftersom möjligheten att ansöka om uppehållstillstånd på grund av anknytning begränsas tillfälligt påverkas möjligheten till familjeåterförening. Regeringen poängterar att den tidsbegränsade lagens begränsningar av rätten till familjeåterförening endast ska gälla i tre år. Med hänsyn till de stora påfrestningar som det svenska asylsystemet och andra centrala samhällsfunktioner har utsatts för till följd av det stora antalet asylsökande är det enligt regeringen förenligt med Europakonventionen att låta familjeåterförening anstå under denna tid. Utskottet delar denna bedömning. Utskottet vill även framhålla möjligheten att i undantagsfall bevilja uppehållstillstånd på grund av anknytning om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande.

Mot bakgrund av ovanstående tillstyrker utskottet propositionen i dessa delar och avstyrker motionerna 2015/16:3416 (L) yrkande 2 och 2015/16:3417 (KD) yrkande 7.

När det gäller regeringens förslag om ett utökat försörjningskrav kan utskottet konstatera att de svenska reglerna i flera avseenden är mer förmånliga än vad EU-rätten kräver. Med utgångspunkten att de svenska reglerna tillfälligt bör anpassas till minimivån enligt EU-rätten och internationella konventioner anser utskottet att försörjningskravet bör utvidgas på så sätt att anknytningspersonen ska kunna försörja sig själv och den anhörige och ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och den anhörige.

Regeringen föreslår att ett försörjningskrav ska få ställas upp för flyktingar och alternativt skyddsbehövande eller för personer som förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande om en ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning görs senare än tre månader efter att anknytningspersonen beviljats uppehållstillstånd, om familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har särskild anknytning till, eller om utlännings- och anknytningspersonen har en nyetablerad relation. Utskottet delar regeringens bedömning. Liksom regeringen anser utskottet att barn av naturliga skäl inte kan jämföras med vuxna när det gäller krav på försörjning, varför ett undantag från försörjningskravet bör gälla om anknytningspersonen är ett barn.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i dessa delar och avstyrker motionerna 2015/16:3415 (C) yrkande 4 och 2015/16:3417 (KD) yrkande 9.

Uppehållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller propositionens förslag om uppehållstillstånd vid synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter, familjeåterförening i vissa fall samt permanent uppehållstillstånd för barn vid sjukdom och avslår motionsyrkanden om detta.

Jämför reservationerna 13 (C, L, KD) och 14 (SD).

Gällande ordning

Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund får, enligt 5 kap. 6 § UtL, tillstånd beviljas en utlännings om det vid en samlad bedömning av utlännings situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Vid bedömningen ska särskilt beaktas utlännings hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet.

För barn får uppehållstillstånd beviljas om omständigheterna är särskilt ömmande.

Enligt 1 kap. 10 § UtL ska i fall som rör ett barn särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver.

Propositionen

Möjligheten till uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter medger enligt regeringen en rätt till uppehållstillstånd som går utöver Sveriges internationella åtaganden. Med utgångspunkten att de svenska reglerna tillfälligt ska anpassas till en minimnivå finns det anledning att begränsa rätten till uppehållstillstånd i dessa fall. Regeringen föreslår därför i den tidsbegränsade lagen en bestämmelse som begränsar utrymmet att bevilja uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § UtL. Förslaget innebär att uppehållstillstånd i dessa fall endast får beviljas om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa utlännings. Regeringen vill med det förslag som nu läggs fram förtydliga innebörden av paragrafen och dessutom betona barnrättsperspektivet och principen om barnets bästa. Regeringen framhåller att både myndigheter och domstolar redan nu ska förhålla sig till EU-rätten och konventionsåtaganden när utlänningslagen tolkas. Enligt regeringen är det angeläget att det uttryckligen framgår av lagtexten att svensk rätt nu anpassas till minimnivåer. Därigenom blir det också tydligt att den tidsbegränsade lagen och dess tillämpning inte strider mot svenska konventionsåtaganden eller EU-rätten.

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) ger i artikel 3 uttryck för principen om barnets bästa. Att hänsyn ska tas till barnets bästa i juridiska sammanhang där barn berörs är enligt regeringen en viktig svensk

rättsprincip. Principen om barnets bästa är införlivad i svensk rätt genom bl.a. portalparagrafen om barnets bästa i 1 kap. 10 § UtL. Där framgår att i fall som rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Att barnkonventionen ska beaktas i ärenden om uppehållstillstånd också enligt den tidsbegränsade lagen framgår enligt regeringen alltså redan av att portalparagrafen ska tillämpas även när beslut fattas med stöd av den tidsbegränsade lagen.

När det gäller uppehållstillstånd på grund av anknytning föreslår regeringen att om uppehållstillstånd på grund av anknytning inte kan ges på någon annan grund ska ett sådant uppehållstillstånd beviljas en utlänning som inte befinner sig i Sverige om ett beslut att neka honom eller henne uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. Kravet på att utlänningen inte ska befinna sig i Sverige ska inte gälla för förlängning av en ansökan enligt bestämmelsen. Regeringens uppfattning är att de begränsningar i rätten till familjeåterförening som föreslås är förenliga med Europakonventionen. De mer begränsande bestämmelserna ska endast tillämpas i tre år, och med hänsyn till rådande omständigheter måste det anses förenligt med konventionen att låta familjeåterföreningen anstå under en sådan tidsperiod. Det kan dock inte uteslutas att det på individnivå skulle kunna förekomma något fall där det trots allt skulle strida mot konventionen att personen får vänta på familjeåterförening i upp till tre år. För att undanröja varje risk för att de svenska reglerna bryter mot Europakonventionen eller något annat svenskt konventionsåtagande bör det införas en ventil som kan användas för att bevilja familjeåterförening i sådana undantagsfall där ett beslut att neka någon rätt till familjeåterförening under den tid den tidsbegränsade lagen gäller skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. En sådan bestämmelse innebär att det finns en möjlighet till individuell prövning i varje enskilt fall. Vid den prövningen måste bl.a. relationen mellan familjemedlemmarna och anknytningspersonens rätt till familjeåterförening beaktas.

Regeringen föreslår även att ett utländskt barn som beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt den tidsbegränsade lagen ska få ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Enligt regeringen kan det inte uteslutas att det i enstaka undantagsfall när det gäller barn med varaktigt nedsatt hälsotillstånd kan finnas sådana synnerligen ömmande omständigheter som innebär att barnet absolut bör beviljas permanent uppehållstillstånd. En förutsättning bör vara att situationen är sådan att det är just permanent uppehållstillstånd som är nödvändigt. Regeringen framhåller att portalparagrafen i 1 kap. 10 § UtL om barnets bästa ska beaktas vid denna prövning. Den föreslagna bestämmelsen bör enligt regeringen inte utgöra någon självständig grund för uppehållstillstånd utan endast möjliggöra att ett permanent uppehållstillstånd i vissa situationer kan beviljas i stället för ett tidsbegränsat sådant.

Uppehållstillstånd som beviljas med stöd av 5 kap. 6 § UtL och den nya bestämmelsen om uppehållstillstånd vid anknytning föreslås vara tidsbegränsade. Samma giltighetstider som för alternativt skyddsbehövande bör gälla. Det första uppehållstillståndet bör därför gälla i 13 månader och kunna förlängas med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i två år.

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om uppehållstillstånd vid särskilt ömmande omständigheter. Enligt motionärerna ska denna möjlighet helt tas bort eftersom den utgör en stark pull-faktor att komma till Sverige och därmed motarbetar regeringens ambition att minska asyltrycket.

Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) begär i kommittémotion 2015/16:3416 yrkande 3 ett tillkännagivande om uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter. Enligt motionärerna är den nuvarande bestämmelsen en viktig ventil för utsatta grupper som kvinnor, barn, äldre och hbtq-personer. Bestämmelsen bör därför vara kvar utan några ändringar.

I kommittémotion 2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 10 begärs det att förslaget om att inskränka rätten till uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter samt förslaget om permanent uppehållstillstånd för barn i vissa fall ska avslås. Enligt motionärerna berörs endast ett fåtal fall per år, och möjligheten har tillkommit för situationer som rör t.ex. svårt sjuka personer. Dagens regler bör därför behållas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att dagens bestämmelse om uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter medger rätt till uppehållstillstånd i fler fall än vad som krävs för att Sverige ska uppfylla sina internationella åtaganden. Rätten till uppehållstillstånd i dessa fall bör därför begränsas. Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § UtL bör därmed endast få beviljas om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa utlänningsen. Med hänsyn till att varken EU-rätten eller internationella konventioner kräver att permanent uppehållstillstånd i dessa fall ska beviljas instämmer utskottet i att tidsbegränsade uppehållstillstånd bör ges enligt den tidsbegränsade lagen.

När det gäller familjeåterförening instämmer utskottet i regeringens bedömning att det bör finnas en ventil som kan användas för att undanröja varje risk för att de svenska reglerna bryter mot Europakonventionen eller något annat svenskt konventionsåtagande. Som regeringen konstaterar medför en sådan bestämmelse att det finns en möjlighet till individuell prövning i varje enskilt fall.

Giltighetstiden för uppehållstillstånden bör i dessa två fall överensstämma med den för alternativt skyddsbehövande, dvs. det första uppehållstillståndet

bör gälla i 13 månader och bör vara möjligt att förlänga med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller i två år.

Regeringen föreslår att det ska finnas en möjlighet att bevilja permanent uppehållstillstånd för barn i vissa fall. Ett barn ska, om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns synnerligen ömmande omständigheter som är relaterade till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet, kunna beviljas ett permanent uppehållstillstånd om det absolut krävs. Utskottet vill här framhålla att möjligheten till permanenta uppehållstillstånd till barn i dessa fall inte är någon självständig grund för uppehållstillstånd utan endast gör det möjligt att bevilja ett permanent uppehållstillstånd i vissa situationer i stället för ett tidsbegränsat sådant.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om möjlighet till uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter och vid familjeåterförening i vissa fall samt permanent uppehållstillstånd för barn vid sjukdom och avstyrker motionerna 2015/16:3416 (L) yrkande 3 och 2015/16:3417 (KD) yrkande 10.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom ett motionsyrkande om att helt ta bort möjligheten till uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter. Motion 2015/16:3414 (SD) yrkande 2 avstyrks därmed.

Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller propositionens förslag om permanent uppehållstillstånd vid försörjning genom anställning eller näringsverksamhet.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. krav och åldersgräns för permanent uppehållstillstånd.

Jämför reservationerna 15 (M, C), 16 (SD), 17 (KD) och 18 (SD, KD).

Gällande ordning

Enligt 7 kap. 1 a § utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtIF, ska en arbetsgivare som anställer en utlänning som är undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd underrätta Migrationsverket om anställningen. Underrättelsen ska innehålla utlänningsens fullständiga namn, födelsedatum, medborgarskap och bostadsadress här i landet samt uppgift om vilket yrke och vilken tidsperiod som anställningen avser. En underrättelse med motsvarande innehåll ska lämnas till Migrationsverket när anställningen upphör.

Enligt 7 kap. 1 b § UtIF ska en arbetsgivare som anställer en utlänning senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

Propositionen

I propositionen föreslås en möjlighet för en utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt den tidsbegränsade lagen att beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon kan försörja sig genom inkomster från anställning eller näringsverksamhet när det tidsbegränsade tillståndet löper ut. En arbetsgivare som anställer en utlänning med tidsbegränsat uppehållstillstånd ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen. Enligt regeringen är möjligheten till permanent uppehållstillstånd en positiv drivkraft för att komma i arbete och skaffa egen försörjning, vilket gynnar integrationen. En förutsättning för att uppehållstillstånd ska få beviljas på grund av anställning är bl.a. att lönen, försäkringskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Försörjningen ska kunna komma från egen verksamhet eller verksamhet som bedrivs i form av en juridisk person, och gällande skattelagstiftning ska följas. En viktig uppgift för Migrationsverket är att kontrollera att det är en riktig anställning respektive att näringsverksamhet bedrivs seriöst. Enligt förslaget krävs det att utlänningen faktiskt har en anställning, vilket regeringen framhåller är lättare att kontrollera för Migrationsverket än ett erbjudande om anställning som är det som gäller i dag vid arbetskraftsinvandring.

För att motverka att ungdomar börjar arbeta i stället för att gå i skolan ska permanent uppehållstillstånd bara kunna beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år om han eller hon har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande. Med fullföljd gymnasieutbildning avses enligt propositionen examens- eller studiebevis från ett nationellt program. Även komvux, folkhögskola eller utländsk motsvarande utbildning kan enligt regeringen likställas med gymnasieutbildning. Regeringen anför att det ur integrations-synpunkt är av stort värde att unga nyanlända genomgår utbildning på gymnasienivå och att det finns starka skäl att uppmuntra till detta.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, föreslås få meddela föreskrifter om försörjningsförmåga och underrättelse till Skatteverket.

Motionerna

Johan Forssell m.fl. (M) begär i kommittémotion 2015/16:3418 yrkande 3 ett tillkännagivande om att även personer under 25 år som inte har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande ska ha möjlighet att få sitt tillfälliga uppehållstillstånd omvandlat till permanent uppehållstillstånd vid försörjning genom anställning eller näringsverksamhet. Enligt motionärerna är det inte tillräckligt många som arbetar i Sverige i dag. För samhällets bästa borde fler uppmuntras till arbete.

I kommittémotion 2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om möjligheten att få permanent uppehållstillstånd. Motionärerna anser att möjligheten för asylsökande att få permanent

uppehållstillstånd genom arbete ökar risken för falska arbetskontrakt och utnyttjande av utsatta personer. Möjligheten bör därför inte införas.

Aron Modig m.fl. (KD) begär i kommittémotion 2015/16:3417 yrkande 3 ett tillkännagivande om att kraven för att få permanent uppehållstillstånd för den som etablerat sig på arbetsmarknaden bör vara en uppvisad taxerad inkomst på en nivå som det går att försörja sig på. Enligt motionärerna bör fokus ligga på om utlänningen har etablerat sig på arbetsmarknaden och om han eller hon kan uppvisa en taxerad inkomst som det går att försörja sig på i stället för att försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor m.m. ska motsvara svenska kollektivavtal. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att åldersgränsen för att få permanent uppehållstillstånd för den som etablerat sig på arbetsmarknaden men saknar gymnasieutbildning eller motsvarande bör sättas till 21 år. Vidare bör det klargöras att det är svensk gymnasieutbildning eller motsvarande som åsyftas (yrkande 5). Det måste också säkerställas att bestämmelsen om permanent uppehållstillstånd vid etablering på arbetsmarknaden inte kan missbrukas (yrkande 6). Enligt motionärerna ska det inte vara möjligt att t.ex. köpa sig en tillsvidareanställning eller förfalska en näringsverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att förslaget om att en utlänning med tidsbegränsat uppehållstillstånd ska kunna få ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning genom anställning eller inkomster från näringsverksamhet är viktigt för att öka drivkrafterna för arbete och egenförsörjning. Eftersom Sveriges befolkning blir äldre behövs det fler i arbete för att klara av de demografiska utmaningarna. Att uppmuntra personer till arbete och försörjning är således positivt.

För att motverka att ungdomar börjar arbeta i stället för att gå i skolan föreslår regeringen att permanent uppehållstillstånd endast ska kunna beviljas en utlänning under 25 år under förutsättning att han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning. Utskottet instämmer i denna bedömning eftersom det är av stort värde för integrationen att unga nyanlända genomgår en gymnasieutbildning. Utskottet förutsätter att även annan än svensk utbildning kan godtas om den bedöms motsvara svensk gymnasienivå, även om svensk skola ur integrationssynpunkt måste anses fördelaktigast för individen. Utskottet anser att åldersgränsen på 25 år framstår som rimlig.

När det gäller ansvaret för att upptäcka och förhindra missbruk av reglerna, utnyttjanden på arbetsmarknaden och handel med anställningskontrakt kommer ett stort ansvar att ligga på Migrationsverket. Enligt utskottet bör verket så långt som möjligt kontrollera att det rör sig om en riktig anställning eller att en näringsverksamhet bedrivs på ett seriöst sätt. Migrationsverket har redan liknande uppgifter när det gäller arbetskraftsinvandring. Utskottet kan också konstatera att en skillnad jämfört med reglerna för arbetskraftsinvandring, där sökanden ska kunna visa upp ett erbjudande om anställning, är att det i detta fall krävs att utlänningen faktiskt har en anställning innan det

kan bli aktuellt att bevilja permanent uppehållstillstånd. Utskottet utgår från att Migrationsverket i stor utsträckning kan använda sig av rutiner som har utarbetats vid förlängning av arbetstillstånd. Utskottet noterar att det i propositionen föreslås att regeringen ska bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om detta.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag om att permanent uppehållstillstånd ska kunna ges vid försörjning genom anställning eller bedrivande av näringsverksamhet. Även regeringens övriga förslag i dessa delar tillstyrks.

Motionerna 2015/16:3418 (M) yrkande 3, 2015/16:3414 (SD) yrkande 4 och 2015/16:3417 (KD) yrkandena 3–6 avstyrks med det anförda.

Reservationer

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (C, V)

av Wiwi-Anne Johansson (V) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3412 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 1 och

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande 1.

Ställningstagande

Regeringens förslag skulle medföra stora negativa effekter och minska möjligheten för utsatta människor att söka asyl. Det skulle också leda till ett svåröverskådligt regelsystem för de asylsökande med mer byråkrati. Propositionen bör därför avslås.

2. Ikraftträdande, punkt 2 (V)

av Wiwi-Anne Johansson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3412 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Om den föreslagna lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige antas, bör den inte tillämpas vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd som registrerats innan lagen trädde i kraft. Lagen bör inte tillämpas retroaktivt eftersom den är så ingripande.

3. Migrationsöverenskommelsen, punkt 3 (C, L)

av Emma Carlsson Löfdahl (L) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande 2 och 2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Sveriges öppenhet och människors grundläggande rätt att söka skydd är viktigt. Regeringens förslag skapar begränsningar och försämrar för asylsökande, är inhumant och förvärrar integrationen. Den migrationspolitiska uppgörelsen som slöts i oktober mellan regeringen, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna bör värnas. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag utifrån överenskommelsen.

4. Ändringar i utlänningslagen, punkt 5 (M)

av Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M) och Lotta Finstorp (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1 och avslår motionerna

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3 samt

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkandena 2 och 8.

Ställningstagande

Det behövs lagförslag som ger förutsättningar för en tillfällig paus i flyktingmottagandet till Sverige. Sverige ska fortsättningsvis ta emot kvotflyktingar och asylsökande som kommer direkt från ett tredjeland. Övriga asylsökande ska hänvisas till det land de närmast kom ifrån, vilket i praktiken är Tyskland

eller Danmark. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om utökad möjlighet till s.k. direktavvisning.

5. Ändringar i utlänningslagen, punkt 5 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3 samt avslår motionerna

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkandena 2 och 8 samt

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige bör begränsas. Den föreslagna tidsbegränsade lagen bör därför inte vara tillfällig, utan miniminivåerna för ett svenskt mottagande bör i stället införas permanent.

Vidare är familjeåterförening som princip för flyktingar och alternativt skyddsbehövande önskvärt, men återföreningen bör ske i hemlandet. Möjligheten att helt stoppa familjeåterförening i Sverige för flyktingar och alternativt skyddsbehövande bör därför utredas.

6. Ändringar i utlänningslagen, punkt 5 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkandena 2 och 8 samt avslår motionerna

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3 samt

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

En permanent reglering om tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel för alla skyddskategorier utom kvotflyktingar bör införas i utlänningslagen. Tidsbegränsade uppehållstillstånd bör således införas permanent och inte bara under en begränsad tid, som regeringen föreslår i propositionen.

Rätten till anhöriginvandring bör endast gälla för de anhöriga som den asylsökande informerat om vid ankomststillfället. Regeringen bör återkomma med förslag om att uppehållstillstånd på grund av anknytning bara bör vara möjligt för de anhöriga som den skyddsbehövande har uppgett i samband med prövningen av uppehållstillståndet.

7. Tidsbegränsade uppehållstillstånd m.m., punkt 6 (C, L, KD)

av Emma Carlsson Löfdahl (L), Aron Modig (KD) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande 3 i denna del,

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 5 och

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Tiden för uppehållstillstånd bör ligga mer i linje med det som framkommer av migrationsöverenskommelsen, dvs. treåriga uppehållstillstånd. Kortare tillståndstider försvårar integrationen och medför en rad byråkratiska problem. Regeringen bör därför återkomma med förslag om längre uppehållstillståndstider. Vidare bör regeringen följa upp hur de korta uppehållstillstånden påverkar integrationen.

8. Övrig skyddsbehövande, punkt 7 (C, L)

av Emma Carlsson Löfdahl (L) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

Nödvändigheten och proportionaliteten av regeringens förslag att ta bort skyddsgrunden övrig skyddsbehövande kan ifrågasättas. Skyddsgrunden övrig skyddsbehövande bör vara kvar då konsekvenserna för enskilda individer inte är tillräckligt utredda.

9. Barn och barnfamiljer, punkt 8 (C)

av Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande 3 i denna del.

Ställningstagande

Barn och barnfamiljer bör även fortsättningsvis få permanenta uppehållstillstånd. Regeringens förslag innehåller inte det viktiga undantaget för barn och barnfamiljer som fanns med i den migrationspolitiska överenskommelsen från oktober 2015. Regeringen bör snarast återkomma med förslag där dessa grupper helt undantas från den tidsbegränsade lagen.

10. Inskränkning av rätt till familjeåterförening, punkt 9 (C, KD)

av Aron Modig (KD) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige i de delar det avser 6 och 7 §§.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 7 och avslår proposition 2015/16:174 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Riksdagen bör avslå regeringens förslag om att inskränka rätten till uppehållstillstånd på grund av anknytning till en flykting eller alternativt skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd. Familjer måste även fortsättningsvis kunna återförenas i dessa fall.

11. Familjeåterförening för barnfamiljer, punkt 10 (C, L, KD)

av Emma Carlsson Löfdahl (L), Aron Modig (KD) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Framför allt barnfamiljer bör ha fortsatt rätt till familjeåterförening även vid tidsbegränsade uppehållstillstånd och oavsett på vilken grund uppehållstillståndet har beviljats. Regeringens förslag splittrar barnfamiljer och stoppar en av de få lagliga vägarna till Sverige. Det riskerar att leda till fler barn i farliga båtar över Medelhavet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag enligt det anförda.

12. Försörjningskrav, punkt 11 (C, KD)

av Aron Modig (KD) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C) yrkande 4 och 2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 9.

Ställningstagande

Försörjningskravet för anhöriginvandring bör utformas i enlighet med den migrationspolitiska uppgörelsen från oktober 2015. Regeringens föreslagna utökade försörjningskrav avviker från överenskommelsen. Bara svenska medborgare, medborgare i en annan EES-stat eller Schweiz samt personer som varit bosatta i Sverige i mer än fyra år bör omfattas av det utökade försörjningskravet. Det utökade försörjningskravet bör vidare bara gälla nyetablerade relationer.

13. Uppehållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter, punkt 12 (C, L, KD)

av Emma Carlsson Löfdahl (L), Aron Modig (KD) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige i de delar det avser 11, 12 och 18 §§.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 3 och 2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 10 och avslår proposition 2015/16:174 punkt 1 i denna del och motion 2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Den nuvarande bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter är en viktig ventil för utsatta grupper

som exempelvis kvinnor, barn och äldre. Vidare berörs endast ett fåtal fall per år. Möjligheten har tillkommit för situationer som rör t.ex. svårt sjuka personer. Bestämmelsen bör därför vara kvar utan några begränsningar.

Förslaget i den tidsbegränsade lagen om att permanent uppehållstillstånd ska kunna ges för barn bara i vissa fall bör avslås. Enligt migrationsöverenskommelsen från hösten 2015 skulle barn och barnfamiljer ha rätt till permanenta uppehållstillstånd. Dagens regler om permanent uppehållstillstånd bör därför behållas.

14. Upphållstillstånd vid synnerligen ömmande omständigheter, punkt 12 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 2 och
avslår proposition 2015/16:174 punkt 1 i denna del och motionerna
2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L) yrkande 3 och
2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 10.

Ställningstagande

Systemet med särskilt ömmande omständigheter för beviljande av uppehållstillstånd utgör en stark pull-faktor som motarbetar regeringens ambition att minska asyltrycket. Regeringen bör återkomma med förslag om att möjligheten till uppehållstillstånd på den grunden bör avskaffas helt.

15. Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd, punkt 13 (M, C)

av Johan Forssell (M), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M) och Johanna Jönsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3 och avslår motionerna

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4 och

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkandena 3–5.

Ställningstagande

Även personer under 25 år som inte har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande bör ha möjlighet att få sitt tillfälliga uppehållstillstånd omvandlat till ett permanent uppehållstillstånd vid försörjning genom anställning eller näringsverksamhet. Gränsen på 25 år är ett avsteg från migrationsöverenskommelsen från oktober 2015, enligt vilken en taxerad inkomst på en nivå som det går att försörja sig på var enda rekvisitet. Även personer under 25 år utan fullföljd gymnasieutbildning bör omfattas av möjligheten.

16. Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd, punkt 13 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4 och avslår motionerna

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkandena 3–5 och

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Möjligheten för asylsökande att få permanent uppehållstillstånd genom arbete ökar risken för falska arbetskontrakt och utnyttjande av utsatta personer. Möjligheten bör därför inte införas.

17. Försörjning som förutsättning för permanent uppehållstillstånd, punkt 13 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkandena 3–5 och avslår motionerna

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD) yrkande 4 och

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Kraven för att få permanent uppehållstillstånd för den som etablerat sig på arbetsmarknaden bör vara en uppvisad taxerad inkomst på en nivå som det går att försörja sig på. Fokus bör således ligga på taxerad inkomst i stället för på att försäkringsskydd och övriga anställningsvillkor m.m. ska motsvara svenska kollektivavtal. Åldersgränsen för att få permanent uppehållstillstånd för den som etablerat sig på arbetsmarknaden men saknar en svensk gymnasieutbildning eller motsvarande bör vara 21 år i stället för 25 år. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i enlighet med detta.

18. Anställningstidens längd vid permanent uppehållstillstånd, punkt 14 (SD, KD)

av Markus Wiechel (SD), Linus Bylund (SD) och Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD) yrkande 6.

Ställningstagande

Det är viktigt att säkerställa att bestämmelsen om permanent uppehållstillstånd vid etablering på arbetsmarknaden inte kan missbrukas. Det bör t.ex. inte vara möjligt att köpa sig en tillsvidareanställning eller förfalska en näringsverksamhet för att på så sätt kunna få permanent uppehållstillstånd. En möjlig åtgärd skulle vara att kräva att tillsvidareanställningen har varat en viss tid före beslutet om permanent uppehållstillstånd, eller att anställningen ska fortsätta en viss period efter beslutet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i enlighet med det anförda.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:174 Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Följdmotionerna

2015/16:3412 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår proposition 2015/16:174 Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, om den antas, inte ska tillämpas vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd som registrerats innan lagen trädde i kraft och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3414 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppehållstillstånd genom särskilt ömmande omständigheter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om familjeåterförening för flyktingar och alternativt skyddsbehövande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att få permanent uppehållstillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3415 av Johanna Jönsson och Solveig Zander (båda C):

1. Riksdagen avslår propositionen i sin helhet.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den migrationspolitiska uppgörelse som slöts i oktober 2015 mellan regeringen, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Liberalerna och Moderaterna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tidsbegränsade uppehållstillstånd bör vara treåriga och ha undantag för bl.a. barn och barnfamiljer i enlighet med den migrationspolitiska uppgörelsen från oktober 2015 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försörjningskrav för anhöriginvandring ska utformas i enlighet med den migrationspolitiska uppgörelsen från oktober 2015 och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3416 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om migrationsöverenskommelsen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att framför allt barnfamiljer även i fortsättningen ska ha rätt till familjeåterförening och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppehållstillstånd för övriga skyddsbehövande och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör följa upp hur de korta uppehållstillstånden påverkar integrationen, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att platser för kvotflyktingar inte ska användas för att lösa frågor om anhöriginvandring och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3417 av Aron Modig m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tidsbegränsade uppehållstillstånd även för alternativt skyddsbehövande ska gälla under tre år och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en permanent lag om tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel för alla skyddskategorier förutom kvotflyktingar ska införas i utlänningslagen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraven för att få permanent uppehållstillstånd för den som etablerat sig på arbetsmarknaden bör vara att han eller hon kan uppvisa en taxerad

- inkomst på en nivå som det går att försörja sig på, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åldersgränsen för att få ett permanent uppehållstillstånd för den som etablerat sig på arbetsmarknaden men saknar gymnasieutbildning eller motsvarande bör sättas till 21 år och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör klargöras att det är en svensk gymnasieutbildning eller motsvarande som åsyftas, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att bestämmelsen om permanent uppehållstillstånd vid etablering på arbetsmarknaden inte kan missbrukas och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen avslår förslaget om att inskränka rätten till uppehållstillstånd på grund av anknytning till en flykting eller alternativt skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till anhöriginvandring bara ska gälla för de anhöriga som den asylsökande informerat om vid ankomsttillfället och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att endast utvidga försörjningskravet med kategorierna svenska medborgare, medborgare i annan EES-stat eller Schweiz samt de som bott i Sverige i mer än fyra år, i enlighet med migrationsöverenskommelsen från oktober 2015, och om att ändringen ska gälla nyetablerade relationer, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen avslår förslaget om att inskränka rätten till uppehållstillstånd på grund av synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter samt förslaget om permanent uppehållstillstånd för barn i vissa fall.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flyktingkvoten inte ska användas för anhöriginvandring och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3418 av Johan Forssell m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag som ger förutsättningar för en tillfällig paus i flyktingmottagandet till Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nuvarande ordning för urval av kvotflyktingar till Sverige ska fortsätta att gälla och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att även personer under 25 år som inte har fullföljt en gymnasieutbildning eller motsvarande ska ha möjlighet att få sitt tillfälliga uppehållstillstånd

omvandlat till ett permanent vid försörjning genom anställning eller näringsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser om uppehållstillstånd. Av 1 kap. 1 a § utlänningslagen (2005:716) framgår att denna lag ska tillämpas framför utlänningslagen i den utsträckning som lagens bestämmelser avviker från utlänningslagen.

2 § De uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i utlänningslagen (2005:716).

Statusförklaring

3 § Bestämmelsen om övrig skyddsstatusförklaring i 4 kap. 3 a § andra stycket utlänningslagen (2005:716) ska inte tillämpas.

Uppehållstillstånd som skyddsbehövande

4 § Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas en utlänning som är övrig skyddsbehövande.

5 § Ett uppehållstillstånd som beviljas en flykting eller en alternativt skyddsbehövande enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska, i stället för vad som anges i tredje stycket den paragrafen, vara tidsbegränsat.

Om utlänningen är flykting ska uppehållstillståndet gälla i tre år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket på kortare tid än tre år ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i tretton månader.

Om utlänningen är alternativt skyddsbehövande ska uppehållstillståndet gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt första stycket ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten

eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

Uppehållstillstånd på grund av anknytning

6 § Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 utlänningslagen (2005:716) ska, om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §, beviljas om flyktingen bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas ett permanent uppehållstillstånd. Vid tillämpning av 5 kap. 17 a § andra stycket utlänningslagen får uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 eller 2 b samma lag vägras om någon av makarna eller samborna är under 21 år.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 a § utlänningslagen ska inte beviljas om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till är en flykting som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

7 § Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 3 a § utlänningslagen (2005:716) ska inte beviljas om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till är en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 §.

Om den som utlänningslagen åberopar anknytning till fick sin ansökan om uppehållstillstånd registrerad hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare ska dock uppehållstillstånd beviljas

1. enligt 5 kap. 3 § första stycket 4 utlänningslagen, och
2. i samma utsträckning som uppehållstillstånd ska beviljas enligt 6 § första stycket för den som åberopar anknytning till en flykting.

8 § Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 utlänningslagen (2005:716) på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § ska, i stället för vad som anges i 5 kap. 3 § tredje stycket och 8 § utlänningslagen, gälla för samma tid som uppehållstillståndet för den person som det åberopas anknytning till.

9 § I stället för vad som anges i 5 kap. 3 b § utlänningslagen (2005:716) gäller att uppehållstillstånd enligt 5 kap. 3 eller 3 a § samma lag får beviljas endast om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till kan försörja sig och utlänningslagen samt har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningslagen. Detta gäller dock inte vid prövning av en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och bostad av tillräcklig storlek och standard.

10 § Kraven i 9 § gäller inte om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till är ett barn.

Om den person som utlänningslagen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller

förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande gäller kraven i 9 § endast om

1. ansökan om uppehållstillstånd görs senare än tre månader efter att den person som utlänningen åberopar anknytning till har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt skyddsbehövande eller förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande,

2. familjeåterförening är möjlig i ett land utanför EU som familjen har en särskild anknytning till, eller

3. utlänningen och den person som utlänningen åberopar anknytning till inte har sammanbott utomlands en längre tid och det inte heller på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Upphållstillstånd på grund av Sveriges internationella åtaganden

11 § Upphållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) får endast beviljas om det skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande att avvisa eller utvisa utlänningen.

12 § Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år.

13 § Om uppehållstillstånd på grund av anknytning inte kan ges på någon annan grund, ska ett sådant tillstånd beviljas en utlänning som inte befinner sig i Sverige om ett beslut att neka uppehållstillstånd skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande.

14 § Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt 13 § ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i två år. Vid ansökan om förlängning av uppehållstillståndet gäller inte kravet i 13 § på att utlänningen inte får befinna sig i Sverige.

Upphållstillstånd vid hinder mot verkställighet

15 § Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 12 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Om ett nytt uppehållstillstånd beviljas ska, om inte annat följer av 17 eller 18 §, även det nya tillståndet vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader.

16 § Migrationsverket ska inte bevilja ny prövning enligt 12 kap. 19 § första stycket eller 19 a § första stycket utlänningslagen (2005:716) om de omständigheter som utlänningen åberopar till stöd för att ny prövning ska beviljas endast är sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov enligt 4 kap. 2 a § utlänningslagen.

Permanent uppehållstillstånd

17 § En arbetsgivare som anställer en utlänning som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska senast månaden efter den kalendermånad då anställningen påbörjades underrätta Skatteverket om anställningen.

En utlänning som har haft ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5, 12 eller 15 § ska när tiden för det tidsbegränsade tillståndet har löpt ut beviljas ett permanent uppehållstillstånd om han eller hon har en anställning som har anmälts enligt första stycket och som gör det möjligt för honom eller henne att försörja sig och lönen, försäkringsskyddet och övriga anställningsvillkor inte är sämre än de villkor som följer av svenska kollektivavtal eller praxis inom yrket eller branschen. Detsamma ska gälla för en utlänning som kan försörja sig genom inkomster från näringsverksamhet.

Uppehållstillstånd enligt andra stycket får beviljas en utlänning som inte har fyllt 25 år endast om han eller hon har fullföljt gymnasieutbildning eller motsvarande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om försörjningsförmåga och om underrättelse till Skatteverket.

18 § Ett utländskt barn som ska beviljas ett uppehållstillstånd som ska tidsbegränsas enligt 5, 12 eller 15 § får ges ett permanent uppehållstillstånd om det vid en samlad bedömning av barnets situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter relaterat till ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd hos barnet att det absolut krävs att han eller hon beviljas ett permanent uppehållstillstånd.

När ansökan om uppehållstillstånd ska vara gjord

19 § Det som föreskrivs i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen (2005:716) gäller inte för en utlänning som ansöker om förlängning av ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 8 eller 14 § eller ansöker om permanent uppehållstillstånd enligt 17 §.

1. Denna lag träder i kraft den 20 juli 2016.

2. Lagen tillämpas inte vid prövning av en ansökan om uppehållstillstånd från ett barn eller en vuxen som ingår i samma familj som ett barn om barnets ansökan har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Lagen tillämpas dock om utlänningen vid Migrationsverkets prövning inte längre vistas i Sverige eller inte längre är ett barn eller ingår i samma familj som ett barn.

3. 9 och 10 §§ tillämpas inte om ansökan om uppehållstillstånd har registrerats senast dagen för ikraftträdandet.

4. Lagen ska inte tillämpas när en domstol prövar ett överklagande av ett beslut som har fattats endast med stöd av utlänningslagen (2005:716).

5. Lagen gäller till och med den 19 juli 2019.

2 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716) dels att 4 kap. 3 a §, 5 kap. 1, 3–3 b, 6, 8, 16, 17 a och 18 §§ och 12 kap. 18 – 19 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §

Om det i lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige finns bestämmelser som avviker från denna lag, ska de bestämmelserna gälla.

4 kap.

3 a §¹

En utlänning, som med åberopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd, ska förklaras vara alternativt skyddsbehövande (alternativ skyddsstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 2 § och inte är utesluten från att anses som alternativt skyddsbehövande enligt 2 c §.

En utlänning, som med åberopande av skyddsskäl har ansökt om uppehållstillstånd, ska förklaras vara övrig skyddsbehövande (övrig skyddsstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 2 a § och inte är utesluten från att anses som övrig skyddsbehövande enligt 2 c §.

Av 3 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att andra stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

5 kap.

1 §²

Flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande som befinner sig i Sverige har rätt till uppehållstillstånd.

Uppehållstillstånd får dock vägras en flykting om han eller hon

1. genom ett synnerligen grovt brott har visat att det skulle vara förenat med allvarlig fara för allmän ordning och säkerhet att låta honom eller henne stanna i Sverige, eller

¹ Senaste lydelse 2009:1542

² Senaste lydelse 2014:1400

2. har bedrivit verksamhet som inneburit fara för rikets säkerhet och det finns anledning att anta att han eller hon skulle fortsätta verksamheten här.

Ett uppehållstillstånd som beviljas enligt första stycket ska vara permanent eller gälla i minst tre år. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt första stycket, ska det nya tillståndet gälla i minst två år. Första och andra meningarna gäller dock inte om tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får dock inte vara kortare än ett år.

Av 4 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller för övriga skyddsbehövande under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019. Av 5 § den lagen framgår att under samma period gäller inte tredje stycket för flyktingar och alternativt skyddsbehövande.

3 §³

Uppehållstillstånd ska, om inte annat följer av 17–17 b §§, ges till

1. en utlänning som är make eller sambo till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige,

2. ett utländskt barn som är ogift och

a) har en förälder som är bosatt i Sverige, eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, eller

b) har en förälder som är gift eller sambo med någon som är bosatt i Sverige, eller har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige,

3. ett utländskt barn som är ogift och som har adopterats eller som avses bli adopterat av någon som vid tidpunkten för adoptionsbeslutet var och fortfarande är bosatt i Sverige, om barnet inte omfattas av 2 och om adoptionsbeslutet

– har meddelats eller avses komma att meddelas av svensk domstol,

– gäller i Sverige enligt lagen (1971:796) om internationella rättsförhållanden rörande adoption, eller

– gäller i Sverige enligt lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner,

4. en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller annan skyddsbehövande, om barnet vid ankomsten till Sverige var skilt från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person

³ Senaste lydelse 2014:1400

som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller om barnet lämnats ensamt efter ankomsten, och

5. en utlänning som är förälder till ett ogift utländskt barn som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller en annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, om utlänningen befinner sig i Sverige och beslutet om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om barnets asylansökan.

När en ansökan om uppehållstillstånd grundas på ett beslut om adoption som har meddelats av svensk domstol, ska den anknytning som har uppkommit genom beslutet godtas i ärendet om uppehållstillstånd.

Upphållstillstånd enligt denna paragraf ska gälla minst ett år. Upphållstillstånd som beviljas ett ogift barn enligt första stycket 2 b ska gälla för samma tid som föräldrarnas uppehållstillstånd. Om ett nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas en utlänning som med stöd av första stycket 1, 2, 4 eller 5 har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av anknytning till en skyddsbehövande, ska det nya tillståndet gälla i minst två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller de begränsningar i första och tredje styckena som framgår av 6 § första stycket samt 7 och 8 §§ lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

3 a §⁴

Upphållstillstånd får, om inte annat anges i 17 § andra stycket, ges till

1. en utlänning som har för avsikt att ingå äktenskap eller inleda ett samboförhållande med en person som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om förhållandet framstår som seriöst och inte särskilda skäl talar mot att tillstånd ges,

2. en utlänning som på något annat sätt än som avses i 3 § eller i denna paragraf är nära anhörig till någon som är bosatt eller som har beviljats uppehållstillstånd för bosättning i Sverige, om han eller hon har ingått i samma hushåll som den personen och det finns ett särskilt beroendeförhållande mellan släktingarna som fanns redan i hemlandet,

3. en utlänning som är förälder till och vårdnadshavare för samt sammanbor med ett barn som är bosatt i Sverige,

4. en utlänning som ska utöva umgänge, som inte är av begränsad omfattning, med ett barn som är bosatt i Sverige, och

5. en utlänning som har svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd.

Om en utlänning har getts uppehållstillstånd enligt första stycket 1 ska uppehållstillstånd för samma tid också ges till utlänningens ogifta barn.

⁴ Senaste lydelse 2014:778

När det finns synnerliga skäl får uppehållstillstånd också i andra fall än som avses i första och andra styckena beviljas en utlänning som

1. är adopterad i Sverige i vuxen ålder,
2. är anhörig till en utlänning som är flykting eller annan skyddsbehövande, eller
3. på annat sätt har särskild anknytning till Sverige.

Av 6 § andra stycket och 7 § första stycket lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlänningen återoppar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

3 b §⁵

Upphållstillstånd på grund av anknytning till en person enligt 3 eller 3 a § beviljas endast om den person som utlänningen återoppar anknytning till kan försörja sig och har en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och utlänningen.

Av 9 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

6 §⁶

Om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund, får tillstånd beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Vid bedömningen ska utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet särskilt beaktas.

För barn får uppehållstillstånd enligt första stycket beviljas om omständigheterna är särskilt ömmande.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller de avvikelser från första och andra styckena som framgår av 11 och 12 §§ lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få

⁵ Senaste lydelse 2010:175

⁶ Senaste lydelse 2014:433.

*uppehållstillstånd i Sverige.*8 §⁷

Ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning enligt 3 § första stycket 1 eller 3 a § första stycket 1 ska vara tidsbegränsat vid första beslutstillfället, såvida inte

1. utlänningen sammanbott utomlands med sin make eller sambo under en längre tid, eller
2. det på annat sätt står klart att förhållandet är väl etablerat.

Av 8 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

16 §⁸

En utlänning som med stöd av 8 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består.

En utlänning som har familjeanknytning enligt 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket och som har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i två år får ges ett permanent uppehållstillstånd. Om det finns särskilda skäl, får permanent uppehållstillstånd ges före tvåårsperiodens slut.

Har ett förhållande upphört får uppehållstillstånd ändå ges, om

1. utlänningen har särskild anknytning till Sverige,
2. förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid, eller
3. andra starka skäl talar för att utlänningen *skall* ges fortsatt uppehållstillstånd.

Av 8 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första–tredje styckena inte gäller under

⁷ Senaste lydelse 2015:91.

⁸ Senaste lydelse 2006:220.

perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 när ett uppehållstillstånd beviljas på grund av anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

17 a §⁹

Upphållstillstånd får vägras i sådana fall som avses i 3 §, om

1. oriktiga uppgifter medvetet lämnats eller omständigheter medvetet förtigts som är av betydelse för att få uppehållstillståndet,
2. en utlänning adopterats eller ett äktenskap ingåtts eller ett samboförhållande inletts uteslutande i syfte att ge utlänningen rätt till uppehållstillstånd, eller
3. om utlänningen utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Upphållstillstånd får vägras även i sådana fall som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 b, om

1. makarna eller samborna inte lever tillsammans eller inte har sådan avsikt,
2. den person till vilken anknytning åberopas eller utlänningen som sökt uppehållstillstånd är gift eller sambo med någon annan, eller
3. någon av makarna eller samborna är under 18 år.

Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras *skall* hänsyn tas till utlänningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden.

Vid bedömningen av om uppehållstillstånd bör vägras *ska* hänsyn tas till utlänningens övriga levnadsomständigheter och familjeförhållanden.

Under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 gäller den avvikelse från andra stycket 3 som följer av 6 § första stycket lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige om utlänningen åberopar anknytning till en flykting eller en alternativt skyddsbehövande som har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt 5 § den lagen.

⁹ Senaste lydelse 2006:220.

18 §¹⁰

En utlänning som vill ha uppehållstillstånd i Sverige ska ha ansökt om och beviljats ett sådant tillstånd före inresan i landet. En ansökan om uppehållstillstånd får inte bifallas efter inresan.

Första stycket gäller dock inte om

1. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd här som flykting eller annan skyddsbehövande enligt 1 § eller kan beviljas uppehållstillstånd här med stöd av 21 kap. 2, 3 eller 4 §,

2. utlänningen med stöd av 6 § bör beviljas uppehållstillstånd här,

3. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som beviljats en utlänning med familjeanknytning med stöd av 3 § första stycket 1 eller 2 b eller 3 a § första stycket 1 eller andra stycket,

4. utlänningen kan beviljas eller har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd här med stöd av 15 §,

5. utlänningen enligt 3 § första stycket 1–4, 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket har stark anknytning till en person som är bosatt i Sverige och det inte skäligen kan krävas att utlänningen reser till ett annat land för att ge in ansökan där,

6. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 3 § första stycket 5,

7. en ansökan om uppehållstillstånd avser förlängning av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som med stöd av 10 § har beviljats en utlänning i fall som avses i 6 kap. 2 § första stycket,

8. utlänningen kan beviljas uppehållstillstånd enligt 15 a eller 15 d §,

9. utlänningen med stöd av 10 § har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för studier och antingen slutfört studier som motsvarar 30 högskolepoäng eller fullföljt en termin vid forskarutbildning,

10. utlänningen har rätt till uppehållstillstånd enligt 2 a eller 2 d §, eller
11. det annars finns synnerliga skäl.

Första stycket gäller inte heller om utlänningen har beviljats en visering för att besöka en arbetsgivare i Sverige eller är undantagen från kravet på visering om han eller hon ansöker om ett uppehållstillstånd för arbete inom ett slag av arbete där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. En ytterligare förutsättning är att arbetsgivaren skulle förorsakas olägenheter om utlänningen måste resa till ett annat land för att ge in ansökan där eller att det annars finns särskilda skäl.

Vid skälighetsbedömningen enligt andra stycket 5 ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

I fråga om uppehållstillstånd för en utlänning som ska avvisas eller utvisas enligt ett beslut som har fått laga kraft gäller föreskrifterna i 15 a och 20 §§ samt 12 kap. 16 b, 16 c och 18–20 §§.

I 19 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehålls-

¹⁰ Senaste lydelse 2014:400.

tillstånd i Sverige föreskrivs ytterligare undantag från första stycket under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

12 kap.

18 §¹¹

Om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att

1. det finns ett hinder mot verkställighet enligt 1, 2 eller 3 §,
 2. det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen, eller
 3. det finns medicinska hinder eller någon annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas,
- får Migrationsverket, om hindret är bestående, bevilja permanent uppehållstillstånd.

Finns det endast ett tillfälligt hinder mot verkställighet, får verket bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Barn får beviljas permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt första stycket 3 även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 av om det finns någon annan särskild anledning att ett beslut inte bör verkställas ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas, om det står klart att uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket 1–4 eller 5 kap. 3 a § första stycket 1–4 eller andra stycket skulle ha beviljats om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

Migrationsverket får också besluta om inhibition.

Av 15 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att uppehållstillstånd som beviljas enligt första stycket ska tidsbegränsas under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019.

19 §¹²

Om utlänningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som vunnit laga kraft åberopar nya omständigheter

1. som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 3 §, och

¹¹ Senaste lydelse 2014:433.

¹² Senaste lydelse 2009:1542.

2. dessa omständigheter inte kunnat återopas av utlännen tidigare, eller utlännen visar giltig ursäkt för att inte ha återopat omständigheterna tidigare,

ska Migrationsverket, om beslut om uppehållstillstånd inte kan meddelas enligt 18 §, ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning.

Är förutsättningarna enligt första stycket inte uppfyllda, ska Migrationsverket besluta att inte bevilja ny prövning.

Beslutet om avvisning eller utvisning får inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om ny prövning ska ske eller, om ny prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har vunnit laga kraft.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om utlännen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningsens vistelse i Sverige har prövats genom ett lagakraftvunnet beslut. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan och besluta om inhibition i verkställighetsärendet.

Av 16 § lagen (2016:xxx) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige framgår att första stycket inte gäller under perioden 20 juli 2016–19 juli 2019 om utlännen endast återopar sådana omständigheter som kan ligga till grund för skyddsbehov enligt 4 kap. 2 a §.

19 a §¹³

Om en utlänningsomständigheter som av allmän domstol har utvisats på grund av brott återopar sådana omständigheter som anges i 19 § första stycket 1 och dessa omständigheter inte kunnat återopas av utlännen tidigare, eller utlännen visar giltig ursäkt för att inte ha återopat omständigheterna tidigare, ska Migrationsverket ta upp frågan om uppehållstillstånd till prövning.

Är förutsättningarna enligt första stycket inte uppfyllda, ska Migrationsverket besluta att inte bevilja prövning.

Utvisningsbeslutet får inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om prövning ska ske eller, om prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och ansökan därvid avslagits.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om utlännen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningsens vistelse i Sverige har prövats genom ett lagakraftvunnet beslut. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan.

Av 16 § lagen (2016:xxx) om

¹³ Senaste lydelse 2013:648.

*tillfälliga begränsningar av
möjligheten att få uppehålls-
tillstånd i Sverige framgår att
första stycket inte gäller under
perioden 20 juli 2016–19 juli 2019
om utlänningen endast åberopar
sådana omständigheter som kan
ligga till grund för skyddsbehov
enligt 4 kap. 2 a §.*

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2016.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *meddelar*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela*

1. närmare föreskrifter om etableringsplaner, och
2. föreskrifter om vad som ska anses utgöra godtagbart skäl och lämpligt arbete enligt 9 § 4.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om undantag från 7 § andra stycket om etableringsplanens innehåll för nyanlända med tidsbegränsade uppehållstillstånd.

Denna lag träder i kraft den 20 juli 2016.

¹ Senaste lydelse 2014:952.